निर्जने दुर्वहे घोरे सिकताढ्ये मरुस्थले । कृमिर्भूत्वा वसेत्तत्र क्षुत्पिपासासमाकुलः । मन्वन्तरत्रयं तत्र ततोनीहारसंज्ञके । शीर्य्यमाणस्तु निश्चेष्टः शीतवातार्दितो भृशम् । कल्पमानन्तु दुःखेन मानुषोजायते मृतः । बहुपुत्रीभवेत् सोऽपि पुत्रं न लभते हि वा ।

२०दौर्भाग्यम् "तृतीयासु च सर्वासु तैलसर्पिस्त्वया कृतः । दुर्भगत्वञ्च ते जातं न तापं कुरु सुन्दरि !" ।

२१सापत्न्यम् । "शृणु देवि ! प्रवक्ष्यामि यत्तु सापत्न्यसम्भवम् । दुःखं सुपरमं स्त्रीणां स्वकर्मवशतः खलु । मिथ्यावाक्यप्रदानेन विवादं कुरुते तु या । अन्योन्यस्नेहवैवश्यं कारयित्वा व्रजेदधः । कर्मानुयायिनीभूत्वा जीवेद्वर्षचतुष्टयम् । ततः पुनरसौ दीना दैवाद्भवति मानुषी । सापत्न्यं प्राप्य सन्तप्ता चित्तपीडासमन्विता । भवतीति न सन्देहस्तस्य दानमतः शृणु" ।

२२जात्यन्तरम् "शृणु देव ! प्रवक्ष्यामि येन जात्यन्तरं गतः । मनुष्यो दुःखमाप्नोति भवेद्गर्हितो जनः। पुरा राजकुलेजातो विश्वसेनेति नामतः । एकदा ब्राह्मणी रण्डा यौवनस्था तपस्विनी । पुष्पार्थिनी पुष्पवनं गता दृष्टा तेन सा । कामबाणार्दितेनाथ बलात्कारेण धर्षिता । कुष्ठरोगेणाभिसंतप्ता ततः स्वभवनं गता । अत्रान्तरे गृहं तस्या भिक्षुरेकः समागतः । धर्षिता सापि तन्वङ्गी भिक्षवेऽन्नं ददौ मुदा । इदं कृतं तया पापं शृणु तस्य फलं तथा। ततःकर्म्मवशमासाद्य यमस्य विषयङ्गता । पुनर्जन्म समासाद्याऽभवन्म्लेच्छकुलोद्भवा । म्लेच्छयोनिं परित्यज्य ततः कैवर्त्तयोनिजा । एवं बहुविधां योनिं समासाद्य द्विजाङ्गना । अमेध्यान्नञ्च यतये दत्त्वा प्राप गतिं नृप ! । मनुष्योदुःखमाप्नोति स भवेद्गर्हितोजनः"

२३मूकत्वम् "पुरा देवाग्रतो राजन् ! गायमानो द्विजः क्वचित् । नृत्यञ्च प्रणुवन् वाक्यैर्हास्ययुक्तैश्च निन्दितः। तस्य विप्रस्य पापोऽयं न वाक् प्रसरते मुखात् । नृत्यमानन्तु देवाग्रे गायमानं प्रहस्य च । नोपहासं प्रकुर्वीत महादोषोभवेद्यतः" ।

२४गद्गदवचनता "अतःपरं महाभाग ! गद्गदत्वेन दूषितः । भवन्ति मानवा मर्त्यैस्तच्छृणुष्व वदामि ते । जिगीषाहृदयोर्विवादं प्रकरोति यः । गुरोर्निन्दाञ्च मूर्खत्वादस्य पापमतः शृणु । यस्तोकेन तस्यैव कुरुते निर्यितैः

जिह्वापि किङ्करैः कुद्रैरजस्रं तस्य दोषतः ।

अयेवकालपर्य्यन्तं दुःखं प्राप्य महत्तरम् । मानुषत्वमनुप्राप्य गद्गदो जायते नरः। ततो गद्गदया वाण्या मर्त्यः सीदति सर्वदा" ।

२५शूकरोगः । "पितृदेवगुरोर्निन्दां ये वै मिथ्या वदन्ति च । अभक्ष्यभक्षका ये च ते वै शूकरदार्द्दिताः । भवन्ति नरकस्थाने मानुषास्तस्य निष्कृतिम् शृणु वक्ष्यामि भूपाल !" ।

२६कर्णरोगः । "असम्बद्धन्तु यच्छ्रवति पापमन्तर्गतन्तु यत् । समाकर्णयापि मनुजः कर्णरोगी भवेत् सदा । कर्णमूलं भवेदेवं पूयशोणितसम्भवम् । कर्णरोगमिति ख्यातमवाप्य परितप्यते" ।

२७दुर्गन्धगात्रता । "चोरयित्वा तु गन्धाढ्यं द्रव्यं लोभपरायणः । पच्यते नरके घोरे मूत्रविष्ठासमाकुले । अप्रतिष्ठेऽतिदुर्गन्धे दिव्यवर्षायुतत्रयम् । मर्त्ये तु शूकरो भूत्वा जीवेद्वर्षचतुष्टयम् । ततोऽगस्तु सौगन्धो भूत्वा यक्ष्मेण हन्यते । दुर्गन्धेन समायुक्तो मानुषत्वमवाप्य सः । स्वकर्मवशतो राजन् ! दुर्गन्धं गात्रमश्नुते" ।

२८दारिद्र्य विरूपता च । "पुरा सङ्कल्पतपतेरमात्येनासतां शृणु । दानविघ्नः कृतस्तेन पाकोऽयं नान्यथाऽभवत् । मा ददस्वेति यो ब्रूयाद्देवाग्निब्राह्मणेषु च । स नरस्तस्य पापेन दरिद्रत्वेन गृह्यते । दरिद्रः कुरुते पापं पापाद्व्याति यमालयम् । पुनरागत्य पापेन दारिद्र्येणाभिगृह्यते । न क्षयोऽस्ति च पापस्य तस्मात् पापं त्यजेत् सुधीः । अदाता च भवेत् सोऽपि विरूपश्चापि दुर्विधः । तस्मात् कर्म परित्याय दानं दद्यात् स्वशक्तितः" ।

२९सस्वेदपाणिपादता "चोरयित्वा तु लवणं मृतः चाराब्धिसंज्ञके । नरके पच्यते पश्चान्मानुषत्वमवाप्य सः । तस्य कर्म्मभवं चिह्नं जायते हस्तपादयोः । सस्वेदं सर्वदा तस्य निष्कृतिं त्वमतः शृणु ।

३०दाहज्वरः "पुरा येन गृहं ग्रामः क्षेत्रं दग्धन्तु वह्निना । स मृतो रौरवं प्राप्य पीड्यमानः स्वकर्म्मणा । खदिराङ्गारवह्नीप्तज्वालामालावगुण्ठिते । पतितस्तिष्ठते तत्र वर्षायुतशतत्रयम् । कर्मान्ते मानुषीं योनिमवाप्य परिदह्यते । ज्वरदाहेन घोरेण येन शाम्यति तच्छृणु" ।

३१अग्निमान्द्यम् "कल्मषं नाम नरकं पूयशोणितसंज्ञुतम् । विस्तारलक्षदयकं महामोहसमाकुलम् । तिष्ठन्ति पापिनस्तत्र द्विजपाकस्य विप्लवात् । ततो मानुषतां प्राप्य भुक्त्वा पापं सुदुष्करम् । अग्निमान्द्यं भवेत्तस्य निष्कृतिं कथयामि ते ।